כג:

והושיבו ישיבה לאחר שלשים יום שמעוז

בני חכם גמליאל בני נשיא חנינא בר חמא

ישב בראש: אל תספדוני בעיירות: סבור

מינה משום מרחא הוא דקאמר כיון דחזי

דקספדי בכרכים וקאתו כולי עלמא אמרו

שמע מינה משום יקרא הוא דקאמר "הושיבו

ישיבה לאחר שלשים יום דלא עדיפנא ממשה

רבינו דכתיב יויבכו בני ישראל את משה

בערבות מואב שלשים יום תלתין יומין

ספרין ביממא וליליא מכאן ואילך ספרו

ביממא וגרםי בליליא או ספדו בליליא וגרםי

מתורת הש"ח

ל) שבת נט., ב) ואדר"נ יו) שבת נט., כל [מור"ת פרק כה], ג) [שבת קיח:], ד) [בע"י ליתא תיבות לעולם לא מיפורו. ב) ב"מ עיין ערוך ערך דם ב], נו (מכות כד.], ח) סנהדרין לב:, ט) בע"י ליחא חיבות רבי בבית שערים הוה, י) ושכת קיח:],

תורה אור השלם ו. וַיִּבכּוּ בני ישראל אַת משֶה בְּעַרְבֹת מוֹאָב שְׁלשִׁים יוֹם וַיִּהְמוּ יְמֵי שְׁלשִׁים יוֹם וַיִּהְמוּ יְמֵי בכי אבל משה:

דררים לד ח ַּיֶּבֶּינוּת עם ערי וּלְזֶהֶב וּלְמִגְּדַנוֹת עם ערי מְצָרוֹת בִּיהוּדָה וְאֶת הַמַּמְלְּכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי הַמַּמְלְכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי

יידה... דברי הימים ב כא 3. וְתִגְּזֵר אוֹמֶר וְיָקֶם לְּךְ וְעַל דְּרֶבֶיךְ נְגַה אוֹר:

איוב כב כוו 4. נְבְזֶה בְּעִינֶיו נִמְאָס וַאַת יִראַי יִי יְבַבֵּד נִשְׁבַּע וֹאַת יִראַי יִי יְבַבֵּד נִשְׁבַּע להַרע ולא יַמר: תהלים טו ד

5. צדק צדק תרדף כ. בָּנֶּק בָּנֶק הְּנֶרְשְׁתְּ אֶת לְמַעַן תִּחְיֶה וְיָרְשְׁתְּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִי אֱלֹהָיף נתו לך:

גליון הש"ם

גמ' כשהיה רואה ת"ח. בילחוט מלכים ב' א' סי' מ"מ זכה אליהו ז"ל שהחיה אם המם לפי שמשה וכו׳ וכשהיה רואה ב"א לדיקים מגפפן ומנשחו:

והושיבו ישיבה. לעסוק בתורה: לחחר שלשים יום. של פטירתי מיד ולא תהיו עסוקין בהספד: שמעון בני חכם. הוא. ולקמן פריך מאי קאמר: חנינא בר חמא ישב בראש. הישיבה: סבור מינה משום עורת. דבני כפרים דסמיכו לעיירות ואתו למספדיה. כיון דחזו דהא אספדוהו בכרכין וקא אתו כולי עלמא

מעיירות ומכפרים אמרי משום יקרא הוא דקאמר: יומא דאשכבתיה. יום פטירתו: לריכא למימר. דר"ג דבכור הוי נשיאה: לך ולמטלעתך. פסח היה כדאמרינן בעלמא (סוכה דף נג.) לוי אחוי הידה ואטלע: מאי השיא ליה. לר"ם ברבי דאמר לריכא למימר אמאי לריכא הא הרא כתיב: ההוא ממלא מהום הבותיו הוה. כלומר אין באחיו חשוב ממנו אבל כאן הרי אחיו חכם ממנו: ימיב רבי חנינה הברהי. חוץ לבית המדרש שלא היה נכפף לר' אפס: והחתח. לבבל: כלילח שרי. לנחת בה בשבת מאי טעמא מאן דרכה למיפק בכלילא אשה חשובה ואשה חשובה לא שלפא ומחויא בפרק במה אשה יולאה (שבת דף נט:): מיכף הוה כייף ליה. הודם שיגלה ממהומו אבל לר׳ חנינא לא כייף: והא הוה ר׳ חייא. ולמנייה רבי רחש ישיבה: קברו של רבי. ארונו של רבי הורדתי עליו דמעות: בערב שבת סימן יפה. שיכנס למנוחה מיד: במולאי יוהכ"פ. נמחלו עוונותיו וסימן יפה לו: לא אפגריה. לא אבטלי׳ ממצות: שדיינא. זרענה: ומגדלנה נישבי. מקלע הני מכמורת. ודומה לו אין פורסין נשבין ליונים (ב"ב דף כג.): וליידנה טביי. לביים: וחריכנה מגילתה. ומתקן אני קלפים. אריכנא לשון תיקון כדאמר במסכת סוכה (דף מד:) אריך או לא אריך כלומר מתוקן או אינו מתוקן ובס' עזרא (סימן ד) נמי כתיב וערות מלכא לא אריך לנא למחזא: לא סהא כדבר הוה בישראל. כלומר שלא אומר כדבר זה לעולם: נהוג נשיאותך ברמים. שתהא יושב בין הגדולים: ורוק מרה. אימה. שתהא אימתך עליהם: **בליגעה.** מכבד כל אחד ואחד: בפרהסיא. מטיל עליהם אימה להודיע נשיחותו: רבי מוטל. בחליו בלפורי ומקום קברו מוכן לו בבית שערים:

בווכן לחיי העולם הבא. תימה והלא כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ופירש הרב ר' מאיר כל היכא דאמר מזומן לחיי

העולם הבא היינו בלא דין ובלא יסורין: אותו היום שמת רבי בשלה קדושה. שהיו קורין אותו רבינו הקדוש יוהא דתניא בשילהי

סוטה (דף מט.) משמת ר' בטלה ענוה ויראה י"ל קדושה בכלל והרב רבי חיים כהן היה אומר אילמלי הייתי כשנפטר ר"ת הייתי מטמא לו דהאי בטלה קדושה דקאמר הכא היינו קדושת כהונה וכן מוכח מדקאמר אותו היום משמע אותו היום דוקא ותו לא ובהדיא אמר בירושלמי דמס' ברכות בפ' מי שמתו דכשמת רבי אמרו אין כהונה היום ואין נראה לרבי דכמדומה לרבי דהתם מיירי בטומאת בית הפרס דרבנן אבל טומאה דאורייתא לא:

ביממא יעד דספדי תריםר ירחי שתא ההוא יומא דאשכבתיה דרבי נפקא בת קלא ואמרה כל דהוה באשכבתיה דרבי מזומן הוא לחיי העוה"ב ההוא כובם כל יומא הוה אתי קמיה ההוא יומא לא אתא כיון דשמע הכי סליק לאיגרא ונפל לארעא ומית יצתה בת קול ואמרה אף ההוא כובם מזומן הוא לחיי העולם הבא: שמעון בני חכם: מאי קאמר הכי קאמר יאע"פ ששמעון בני חכם גמליאל בני נשיא אמר לוי צריכא למימר אמר רבי שמעון בר רבי צריכא לך ולמטלעתך מאי קשיא ליה הא קרא קאמר יואת הממלכה נתן ליהורם כי הוא הבכור יההוא ממלא מקום אבותיו הוה ורבן גמליאל אינו ממלא מקום אבותיו הוה ורבי מאי טעמא עבד הכי נהי דאינו ממלא מקום אבותיו בחכמה ייביראת חמא ממלא מקום אבותיו הוה: חנינא בר חמא ישב בראש לא קיבל רבי חנינא שהיה ר' אפס גדול ממנו שתי שנים ומחצה יתיב רבי אפם ברישא ויתיב רבי חנינא אבראי ואתא לוי ויתיב גביה נח נפשיה דרבי אפס ויְתִיב רבי חנינא ברישא ולא הוה ליה ללוי איניש למיתב גביה וקאתא לבבל והיינו דאמרי ליה לרב 🌣 גברא רבה אקלע לנהרדעא ומטלע ודריש כלילא ישרי אמר שמע מינה נח נפשיה דרבי אפם ויתיב רבי חנינא ברישא ולא הוה ליה ללוי איניש למיתב גביה וקאתא ואימא רבי חנינא נח נפשיה ור' אפם כדיתיב יתיב ולא הוה ליה ללוי איניש למיתב גביה וקאתא איבעית אימא לוי לר' אפם מיכף הוה כייף ליה ואי בעית אימא כיון דאמר ר' חנינא בר חמא ישב בראש לא סגי דלא מליך דכתיב בהו בצדיקים יותגזר אומר ויקם לך והא הוה ר' חייא נח נפשיה והאמר ר' חייא אני ראיתי קברו של רבי והורדתי עליו דמעות איפוך והאמר רבי חייא אותו היום שמת רבי במלה קדושה איפוך והתניא כשחלה רבי נכנם ר' חייא אצלו ומצאו שהוא בוכה אמר לו רבי מפני מה אתה בוכה והתניא מת מתוך השחוק סימן יפה לו מתוך הבכי סימן רע לו יפניו למעלה סימן יפה לו פניו לממה סימן רע לו פניו כלפי העם סימן יפה לו כלפי הכותל סימן רע לו פניו ירוקין סימן רע לו פניו צהובין ואדומים סימן יפה לו מת בע"ש סימן יפה לו במו"ש סימן רע לו מת בערב יוהכ"פ סימן רע לו במוצאי יוהכ"פ סימן יפה לו מת מחולי מעיים

סימן יפה לו ºמפני שרובם של צדיקים מיתתן בחולי מעיים א"ל אנא אתורה ומצות קא בכינא איבעית אימא איפוך ואיבעית אימא ⊘לעולם לא תיפוך ר' חייא עסוק במצות הוה ורבי סבר לא אפגריה והיינו ∞דכי הוו מינצו ר' חנינא ור' חייא א"ל ר' חנינא לר' חייא בהדי דידי מינצת דאם חם ושלום נשתכחה תורה מישראל מהדרנא ליה מפלפולי א"ל ר' חייא אנא עבדי דלא משתכחה תורה מישראל דאייתינא כיתנא ושדיינא ומגדלנא נישבי וציידנא מביא ומאכילנא בישרא ליתמי ואריכנא מגילתא ממשכי דמביא וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי וכתיבנא חמשא חומשי לחמשא ינוקי ומתנינא שיתא סידרי לשיתא ינוקי לכל חד וחד אמרי ביקן הידרך לחברך והיינו דאמר רבי כמה גדולים מעשה חייא א"ל ר"ש ב"ר אפילו ממך א"ל אין ליה אתני סידרך לחברך והיינו דאמר רבי כמה גדולים מעשה חייא א"ל ר"ש ב"ר אפילו ממך א"ל אין א"ל רבי ישמעאל ברבי יוִסי אפילו מאבא א"ל חס ושלום לא תהא כזאת בישראל אמר להָן לְבני קִמן אני צריך נכנם ר' שמעון אצלו מסר לו סדרי חכמה אמר להן לבני גדול אני צריך נכנם רבן גמליאל אצלו ומסר לו מדרי נשיאות אמר לו בני נהוג נשיאותך ∘ברמים יזרוק מרה בתלמידים איני והא כתיב ⁴ואת יראי ה׳ יכבד ואמר מר "זה יהושפט מלך יהודה °כשהיה רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו וקורא לו רבי רבי מרי מרי לא קשיא הא בצינעא הא בפרהסיא תניא רבי מומל בציפורי ומקום מוכן לו בבית שערים יוהתניא ⁵צדק צדק תרדף הלך אחר ר' לבית שערים ייר' בבית שערים הוה אלא כיוו' דחלש אמטיוהי לציפורי י דמדליא

בה א ב מיי׳ פי״ג מהלי אבל הלכה י סמג עשין דרבנן ב טוש"ע י"ד

םימן שלד סעיף ב: שיתן שנד שעיף כ. גדה מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הלכה כ יפ"א מהלכות מלכים הלכה ו סמג עשין קטו טוש"ע ל סימן רמד סעיף יסימן רמה סעיף כב יברו״ה:

בו ו מיי׳ פי״ט מהלכות שבת הלכה י סמג טום"ע א"ח סימן שג סעיף ה: בח ז מיי׳ פ״ד מהלכות ת"ת הלכה ה טוש"ע

:"ד סימן רמו סעיף יא:

מוסף רש"י

ויתיב רבי חגינא אבראי. ממוך שהיה ר' חנינא חשוב לא נכנס לבית מדרשו והיה יושב בחוץ ומשום כבודו ישב לו לוי אללו (שבת נטי). ולא הוה ליה ללוי כר' וקאתא לבבל. שלא היה רבי סנינא גדול הימנו, לא ליה לוי, וכא לכאן (שם). לוי לר' אפס מיכף הוי ביסורין ומתמרקין עונותיהן שב שבת, חנינא. חמל ושדיינא. זורע אני זרעוני יקולע אני ממנו רשתות ימכמורות (חוח) וציידנא טביא. ואני לד לנייס (שם). ואריכנא מגילתא. ומתקן אני מעורותיהם קוכט (שם). חומשי לחמשא ינוקי.